

Miejsca i szlaki

Armin Mikos v. Rohrscheidt

Waloryzacja turystyczno-kulturowa Miasta i Powiatu Kłodzko (listopad 2008)

1. Ankieta waloryzacyjna

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki:

I.A. a) Obiekty sakralne:

Historyczna bazylika¹ (6),

Bazylika Nawiedzenia NMP w Wambierzycach (6)

Historyczny zespół sakralny² dużej wielkości Z (pierwsze dwa) (6)

Kalwaria w Wambierzycach (6)

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny (pierwsze dwa) (3)

Klasztor Franciszkanów w Kłodzku (3)

Kościół Wniebowzięcia NMP i dawny klasztor jezuicki w Kłodzku (3)

Sanktuarium historyczne o znaczeniu krajowym lub regionalnym (diecezjalnym) (jedno pierwsze) (6)

Sanktuarium Matki Boskiej Królowej Rodzin w Wambierzycach, (6)

Inne sanktuarium tej rangi lub sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (3)

Sanktuarium Matki Boskiej Śnieżnej na Górze Iglicznej (Międzygórze -Masyw Śnieżnika) (3)

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (za pierwsze trzy) (4)

Kościół Św. Katarzyny w Starym Wielisławiu (4)

Kościół Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi (4)

Kościół Św. Michała Archaniola w Bystrzycy Kłodzkiej (4)

I.A. b) Zamki i pałace: Zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (3)

Zamek na Skale w Trzebieszowicach k. Łądku Zdrój (3)

Pałac w Bożkowie (3)

Zamek w Międzylesiu (3)

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Zespół miejski Kłodzka (3)

Zespół miejski Bystrzycy Kłodzkiej (3)

Rynek w Łądku Zdroju (3)

Budynek o znacznych walorach architektonicznych ZD (pierwsze trzy**) (4)

Zakład Przyrodolecznicy „Jerzy” w Łądku Zdroju (4)

Budynek o znacznych walorach architektonicznych Z (pierwsze trzy****) (3)

Zakład Przyrodolecznicy „Wojciech” w Łądku Zdroju (3)

Zespół Pałacowo-Parkowy w Żelaźnie (3)

Znaczne fragmenty historycznych fortyfikacji miejskich (2)

¹ Określenie historyczna bazylika oznacza tutaj kościół pochodzący najpóźniej z wieku XVIII posiadający tytuł bazyliki

² Jako zespół sakralny określamy tutaj klasztory, opactwa, kalwarie i inne. Punktacja przyznawana jest im niezależnie od punktacji za główny kościół, o ile należy on do jednej z wyższych klas (katedra lub bazylika). W przypadku zespołów sakralnych z wieloma budynkami, kapliczkami lub pomnikami nie przyznaje się już punktów za pojedyncze obiekty.

Bramy i mury miejskie Bystrzycy Kłodzkiej (2)
Ruiny fortyfikacji miejskich (1)
Kłodzko – fragmenty murów miejskich (1)
 Zachowane w znacznej części zespoły zabytkowe związane z dziejami innych niż polska grup etnicznych (za pierwsze dwa zespoły) (7)
Zespół miejski w Kłodzku wraz z Mostem Św. Jana (Czesi, Niemcy) (7)
Twierdza Kłodzka (Niemcy)(7)
 Pojedyncze zabytki związane z dziejami innych grup etnicznych ZD (za pierwsze dwa*) (4)
Kaplica Czaszek w Kudowie-Czermnej (Czesi, Niemcy)(4)
 Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu krajowym ZD (pierwsze dwa*) (7)
Papiernia w Dusznikach (7)
 Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech***) (3)
Muzeum Górnictwa- Kopalnia Węgla w Nowej Rudzie (3)
Kopalnia Uranu (Trasa Podziemna) w Kletnie (3)

I.A. d) Obiekty militarne:

Zespół forteczny o bardzo dużym znaczeniu militarnym, zachowany w znacznej części ZD (10)
Zespół Twierdzy Kłodzkiej (10)
 Pojedyncze obiekty forteczne częściowo dostępne, ruiny fortec (pierwsze dwie****) (1)
Fort Karola na Górze Ptak w Górach stołowych (ruina) (1)
Fort Fryderyka na Kamiennej Górze k. Pokrzywna (ruina) (1)

Dodatkowe punkty za wszystkie obiekty wpisanych powyżej klas:

Za stałych przewodników obiektowych w j. polskim (za pierwsze pięć) (po 2 pkt)
Twierdza Kłodzka (2)
Papiernia w Dusznikach, uwzględniona w spisie muzeów (0)
Kopalnia węgla w Nowej Rudzie (2)
 Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników obiektowych (w pierwszych pięciu) (1 pkt)
Papiernia w Dusznikach, uwzględniona w spisie muzeów (angielski, niemiecki) (0)
Twierdza Kłodzka (polski, czeski, niemiecki) (1)
 Za możliwość zamówienia przewodnika obiektowego (pierwsze pięć*) (1 pkt)
Kopalnia Uranu w Kletnie (1)
Kaplica Czaszek w Kudowie-Czermnej (1)
 Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników obiektowych (w pierwszych pięciu) (po 1 pkt)
Twierdza Kłodzka (j. czeski, j. niemiecki)(1)
Papiernia w Dusznikach (uwzględniono w opisie muzeów) (0)
 Własny materiał informacyjny w obiekcie, jak publikacje monograficzne, albumy (za pierwsze trzy obiekty) (1 pkt),
Twierdza Kłodzka (1)
Papiernia w Dusznikach uwzględniona w opisie muzeów (0)
Kopalnia Węgla w Nowej Rudzie (1)
 Własny materiał informacyjny w obiekcie w językach obcych (przynajmniej dwóch) w pierwszych trzech obiektach (1 pkt)
Papiernia w Dusznikach (angielski, niemiecki)(1)
Twierdza Kłodzko (niemiecki, angielski, czeski) (1)
 Za bardzo dobry stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (od 1 do 2 punktów dla całego regionu)
Stan konserwacji obiektów średni (najlepszy w Papierni w Dusznikach) (1)

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:**I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:**

Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym³ (do trzech) (2)

Kaplica Czaszek w Kudowie-Czermnej (2)

Pomniki lub obiekty małej architektury⁴ o znaczeniu lokalnym (do trzech****) (1)

Pomnik Trójcy Świętej w Bystrzycy Kłodzkiej (1)

Grająca Fontanna w Dzusznikach Zdrój(1)

Miejsca historyczne o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)

Stary Wielisław, miejsce bitwy Jana Ziębickiego z husytami w 1428 (2)

Twierdza Kłodzka, oblężenia w latach 1742, 1760, 1807 (2)

Miejsca związane z akcją utworów literackich o krajowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (2)

Region Kłodzki – akcja utworów tzw. trylogii husyckiej A. Sapkowskiego: „Narrenturm”, „Boży bojownicy”, „Lux perpetua” (2)

Miejsca związane z biografią osób o międzynarodowym znaczeniu (pierwsze trzy) (3)

Duszniki Zdrój (F. Chopin, F. Mendelssohn-Bartholdy (inni)) (3)

Kłodzko, Łądek Zdrój, Radków inne – Johann Wolfgang v. Goethe (3)

Miejscowości Szlaku Papieskiego Jana Pawła II (3)

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)

Dom-muzeum J. Wittiga w Nowej Rudzie (1)

Miejsca związane z biografią osób innej narodowości, ważnych w skali krajowej dla tych narodowości (za pierwsze dwa) (2)

Kłodzko – Arnost z Pardubic (2)

Miasto i Region Kłodzki – John Quincy Adams, prezydent USA (2)

I.B. b) Cmentarze historyczne

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali kraju (do trzech) (2)

Kościół Wniebowzięcia NMP w Kłodzku (Arnost z Pardubic (+1364), pierwszy arcybiskup praski (2)

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)

Stary Wielisław (Mauzoleum księcia Jana Ziębickiego (+ 1428) (1)

Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej*** (do dwóch) ZD (1)

Cmentarz żydowski w Kłodzku (1)

I.C) Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech*) (3)

Barokowy ołtarz główny kościoła pojezuickiego w Kłodzku (M. Klahr) (3)

Rzeźba „Kłodzkiej Madonny z Czyżykiem” w kościele pojezuickim w Kłodzku (3)

Zespół polichromii kościoła w Zalesiu (3)

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)

Ogród Bajek k. Międzygórza (2)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki)

Muzea o znaczeniu regionalnym (do trzech) (5)

Muzeum Ziemi Kłodzkiej w Kłodzku (5)

Muzeum Filumenistyczne w Bystrzycy Kłodzkiej (5)

Muzeum Papiernictwa, Duszniki Zdrój (5)

Inne muzea typu skansenowskiego (za pierwsze dwa) (6)

³ Znaczenie wyrazów „region” i „regionalny” odnosi się tu do skali regionu historycznego, czyli obszaru porównywalnego wielkością z województwem.

⁴ Jako obiekty małej architektury określamy tu ustawione samodzielnie posągi, popiersia, figury, fontanny itp.

Skansen w Kudowie-Pstrążnej (Muzeum Kultury Ludowej Pogórza Sudeckiego) (6)
 Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (w sumie za pierwsze trzy) (2)
Obrona Lwowa w fotogramach Zdzisława Zielińskiego (Muzeum ZK 2008) (2)
Z muzealnej skarbnicy (Muzeum ZK 2008) (2)
Wystawa Sztuki współczesnej „Turbulencje” (Muzeum ZK 2008)(2)
 Organizacja Nocy Muzeów w regionie na mniejszą skalę* (3-9 placówek) (2)
Noc w Muzeum, Kłodzko Muzeum Ziemi Kłodzkiej (z udziałem Twierdzy i tras podziemnych) (2)
 Samodzielne prezentacje multimedialne (pierwsze dwie) (4)
Ruchoma Szopka, Wambierzyce (4)
Szopka w Kudowie-Czermnej (4)

Przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach **dodatkowe** punkty za:

Przewodnicy obiektowi stali (2)
Muzeum Ziemi Kłodzkiej (2)
Muzeum Filumenistyczne w Bystrzycy Kłodzkiej (2)
Muzeum Papiernictwa, Duszniki Zdrój (2)
 Przewodnicy obcojęzyczni obiektowi stali za każdy język do trzech (1)
Muzeum Ziemi Kłodzkiej (j. niemiecki j. angielski) (2)
Muzeum Papiernictwa, j. niemiecki, j. angielski (2)
 Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie w przynajmniej 2 językach obcych (1)
Muzeum Ziemi Kłodzkiej (j. czeski, j. rosyjski) (1)
 Własny materiał informacyjny⁵, wydany nie dawniej niż przed 5 laty(1)
Zeszyty Muzeum Ziemi Kłodzkiej (1)
Zeszyty Muzeum Filumenistycznego (1)
Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju (1)
 Wersje obcojęzyczne własnego materiału informacyjnego (minimum dwie wersje) (1)
Muzeum Ziemi Kłodzkiej (j. niemiecki, j. angielski)(1)
Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju (1)
 Sklep muzealny otwarty w godzinach pracy muzeum (1)
Muzeum Ziemi Kłodzkiej (1)
Papiernia w Dusznikach (1)
 Przy muzeach regionalnych i lokalnych punkty dodatkowe za:
 Stałe godziny otwarcia (1)
Muzeum Ziemi Kłodzkiej, Kłodzko (1)
Muzeum Filumenistyczne, Bystrzyca Kłodzka(1)
Muzeum Papiernictwa, Duszniki Zdrój(1)
 Własny materiał informacyjny, opracowania mniejsze (broшуry, foldery) (1)
Opracowania wystaw czasowych, Muzeum Ziemi Kłodzkiej w Kłodzku (1)
Opracowanie nt. technologii produkcji papieru, Muzeum Papiernictwa (1)

I.E. Eventy kulturowe:

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu krajowym (do dwóch) (6)
Międzynarodowy Festiwal Chopinowski w Dusznikach Zdroju (6)
 Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)
Festiwal Moniuszkowski w Kudowie Zdroju (4)
Międzynarodowy Festiwal Teatralny Zderzenie w Kłodzku (4)

⁵ Za własny materiał informacyjny muzeum, skansenu lub galerii uważamy wielostronowe (pow. 15 stron) i wielobarwne informatory, albumy, katalogi zbiorów oraz wszelkie monografie na temat placówki, jej dziejów i zbiorów.

- Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)
Dni Twierdzy Kłodzkiej (4)
Polsko-Czeskie Dni Morza, Kudowa Zdrój (4)
Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)
Rekonstrukcja oblężenia Twierdzy Kłodzko w ramach Dni Twierdzy (sierpień) (4)
Piknik Artyleryjski, Kłodzko (maj-czerwiec) (4)
Regularne działania na terenie regionu⁶ grup inscenizacji historycznej (za pierwsze dwie) (5)
Kłodzki Regiment Historyczny, Kłodzko (5)

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe:

- Z ofertą turystyczną (do dwóch) (2)
Huta Szkła Kryształowego Violetta w Stroniu Śląskim (zwiedzanie) (2)
Huta Szkła Artystycznego Barbara w Polanicy Zdroju(2)
Z ofertą kulturową⁷ (do dwóch): (2)
Wystawa historyczna produkcji Szkła przy hucie Violetta w Stroniu Śląskim oraz Muzeum Mineralów (2)

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

- Park Narodowy z Muzeum Przyrodniczym na terenie regionu⁸ (za każdy) (8)
Park Narodowy Gór Stołowych z Muzeum Żaby (Kudowa Zdrój) (8)
Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2)
Śnieżnicki Park Krajobrazowy (2)
Park Krajobrazowy Gór Sowich (Gmina Nowa Ruda) (2)
Ogród Botaniczny, Palmiarnia, Arboretum (za pierwsze dwa obiekty) (4)
Arboretum w Łądku Zdroju (4)
Rezerwat przyrody na terenie regionu (Poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi) (do trzech) (1)
Torfowisko pod Zieleńcem (1)
Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty) (2)
Park Zdrojowy w Kudowie Zdroju (2)
Park przy Hotelu na Skale, Trzebieszowice (2)
Park miejski duży kultywowany (pow. od 4 ha) z obiektami sztuki (za pierwsze dwa) (2)
Park Zdrojowy w Polanicy Zdrój (2)
Park Zdrojowy w Dusznikach Zdrój (2)

I.H. Szlaki kulturowe:

- Wirtualne szlaki turystyczne⁹, przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)
Trasa „Kłodzki Szlak Papieski” (2)
Główny Szlak Sudecki (2)
Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)
Kłodzko, miejska trasa turystyczna (4 wersje) (1)
Miejska Trasa Turystyczna w Bystrzycy Kłodzkiej (1)
Łądek Zdrój - Trasa Turystyczna nr 2 (Zabytki starego Miasta) (1)

⁶ Za regularną działalność grupy inscenizacji historycznej uważa się zorganizowanie lub udział w przynajmniej dwóch pokazach w ciągu roku na terenie własnego regionu.

⁷ Przez ofertę turystyczną zakładu rozumie się możliwość zwiedzania z przewodnikiem, przez ofertę kulturalną rozumie się stałą lub regularnie powtarzalną ofertę kulturalną (jak koncert, festyn., muzeum zakładowe lub wystawa) na terenie zakładu

⁸ Za położenie na terenie regionu uznaje się stan, gdy przynajmniej 10% obszaru chronionego znajduje się na terenie regionu.

⁹ Wirtualny szlak turystyczny to podana do publicznej wiadomości i aktualna oferta tematycznego oprowadzania lub objazdu na wskazanej trasie. Więcej na ten temat por. rozdz. 4.6.

Podziemne trasy turystyczne stale dostępne na terenie regionu (7)
Kłodzko - chodniki minerskie twierdzy (7)
Kłodzko – Trasa 1000-lecia Państwa Polskiego pod miastem (7)
Jaskinia Niedźwiedzia (Stronie Śląskie-Kletno) (7)
Muzeum Górnictwa- Kopalnia Węgla, Nowa Ruda (7)
Kopalnia Uranu (Trasa Podziemna) (Stronie Śląskie-Kletno) (7)
 Oferta objazdu turystycznego w przewodniku na zamówienie (za pierwsze dwie trasy) (1)
PTTK BORT Stronie Śl. Kłodzko i okolice (1)
PTTK BORT Stronie Śląskie: „Ziemia Kłodzka w pigułce” (1)

Razem Kategoria I: 388

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)
Informacja turystyczna Kłodzko, Pl. B. Chrobrego 1, 11 innych punktów informacji (2)
 Informacja w językach obcych, (za każdy język do trzech) (1)
Informacja w j. angielskim, j. niemieckim (2)
 Przewodnicy miejsca lub terenowi na zamówienie (3)
Kłodzko, przewodnicy miejscy i sudeccy (3)
 Przewodnicy miejsca lub terenowi, (za każdy język do czterech) (1)
Kłodzko, przewodnicy w j. niemieckim, angielskim, rosyjskim, czeskim (4)
 Aktualny¹⁰ własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)
Seria wielostronowych, kolorowych folderów o Ziemi Kłodzkiej, wyd. 2006-2008 (2)
 Wersje obcojęzyczne materiału informacyjnego wysokiej jakości (każdy język do trzech) (1)
Kłodzko i ziemia Kłodzka, język: angielski, niemiecki, czeski (3)

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane [56] – (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)
Hotele 5 - brak*
Hotele 4 - Hotel „Kudowa”, Kudowa Zdrój (2), Hotel Zamek na Skale , Trzebieszowice (2)*
Hotele 3 - Hotel „Willa Fonte”, Kudowa Zdrój (2), Hotel „ Willa Casa D'Oro”, Kłodzko (2)*
Hotele 2 - Hotel Korona, (Kłodzko)(2), Hotel Marhaba, Kłodzko (2)*
Hotele 1 - „Miranda”, Polanica Zdrój (2), Hotel „Amadeus”, Stronie Śląskie (2)*
Hostele - brak
Schroniska - Schronisko Młodzieżowe, Kłodzko (2)
„Schronisko PTTK Pod Muflonem, Duszniki Zdrój (2)
Kwatery zorganizowane – Zacisze, Karlów (2),
Pokoje Gościnne Kłodzko-Zacisze, Kłodzko (2)

Restauracje z autentyczną kuchnią regionalną, (za pierwszy obiekt) (3)
Restauracja U Rycerza Hagena, Ratno Dolne (3)
 Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (za pierwszy inny obiekt) (2)
Zajazd "Kaczy Dolek", Szczytna, ul. Sienkiewicza 1/3 (2)

¹⁰ Za kryterium aktualności materiału informacyjnego przyjmuje się trzy lata od daty wydania. Za materiał informacyjny wysokiej jakości uważa się kolorowe albumy z opisami, wielostronicowe (pow. 30 stron) ilustrowane monografie i przewodniki.

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)
Restauracja "Korona", Kłodzko, ul. Noworudzka (1)
Dodatkowe punkty za historyczne wnętrza restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)
Restauracja Forteczna, Kurtyna Tumska - Twierdza Kłodzka, Kłodzko (1)
Restauracja Zagroda w Starym Młynie, ul. Fredry 10, Kudowa Zdrój, (1)
Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1)
Restauracja Pizzeria Tevere, do 23.00 (1)
Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)
Bar Mleczny, Dusznicka 1, Kłodzko (1)
Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)
"A-VISTA" S.C. (2)
GULIWER Transport Osobowy (2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Duży dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (3)
Kłodzko, dworzec PKP (3)
Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)
Dworzec Autobusowy Kłodzko (2)
Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) (2)
Droga Krajowa Nr 33 Wrocław – Kudowa-Zdrój(2)
Droga Krajowa Nr 46 Kłodzko – Opole(2)
Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (2)
A-VISTA Komunikacja Miejska S.C., Kłodzko (2)
Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)
Kłodzko (1)
Oferta powozów, bryczek i inna retro na zamówienie (za pierwszą ofertę) (1)
Agroturystyka Wichrowe Wzgórza, Międzygórze (1)

II.D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech) (3)
Międzynarodowe Targi Turystyczne „ITB” 2008 w Berlinie (3)
Inne targi turystyczne(*) do trzech, (3)
„Holiday World 2008” w Pradze- współpraca ze Stowarzyszeniem Miast i Gmin Orlicko (3)
„Regiontour” – Brno 2008 (3)
Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze 2 w ostatnim roku) (1)
„Podziemna Trasa Turystyczna” (1),
„Twierdza Kłodzka” (1),
Zorganizowanie konferencji naukowej lub popularyzacyjnej związanej z turystyką w ciągu ostatniego roku (1)
Konferencja „Dziedzictwo kulturowe a turystyka” w Kłodzku 18 czerwca 2008 r. (1)

Razem 79 punktów

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:**III.A. Instytucje Kultury**

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2)

Kino "KOK", Kłodzko (2)

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Góry ze znakowanymi szlakami turystycznymi na terenie regionu (2)

Sudety (2)

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

jesion wyniosły - w parku miejskim przy ul. Armii Krajowej, Kłodzko (1)

topola czarna - w parku miejskim przy ul. Daszyńskiego, Kłodzko (1)

Wieże widokowe stałe dostępne (za pierwsze dwie) (1)

Wieża widokowa na Czarnej Górze (1)

Platforma widokowa na Szczelińcu Wielkim (1)

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna [73]:

Baseny kryte ogólnodostępne – (za pierwszy obiekt) (2)

Wodny świat- Aqua Park, Kudowa Zdrój (2)

Stała oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

Szkoła Języków Obcych Semikolon, Kłodzko (2)

Stałe centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Centrum Sportu i Rekreacji, Stronie Śląskie (2)

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Stadion, ul. Kusocińskiego 1 w Kłodzku (1)

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)

Ośrodek Jeździecki "Tarant", Kłodzko, ul. Wyspiańskiego 71 (1)

Lodowiska sezonowe* (za pierwszy obiekt) (1)

Kłodzko, Rynek (1)

Razem: 17 punktów**Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:****IV. A. Instytucje w regionie:**

Obecność innej uczelni wyższej w regionie (za pierwsze dwie) (2)

Wyższa Szkoła Zarządzania "Edukacja" we Wrocławiu, wydział zamiejscowy w Kłodzku (2)

Akademia Ekonomiczna im. Oscara Langego we Wrocławiu, filia w Kłodzku (2)

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Oficjalne kurorty (za pierwsze trzy miejscowości) (4)

Kudowa-Zdrój (4)

Lądek- Zdrój (4)

Polanica-Zdrój (4)

Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji (punkty za pierwsze dwa obiekty) (2)

Sanatorium Uzdrowiskowe Zimowit , Duszniki Zdrój (2)

Vital & SPA Resort Szarotka, Duszniki Zdrój (2)

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie:

Całoroczne centra konferencyjne (za pierwszy obiekt) (3)

Hotel Kongres-Centrum, Kudowa Zdrój (3)

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:*Brak***IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów:**

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)

Kłodzko: Náchod, Czechy; Bensheim, Niemcy; Cardin, Francja; Fleron, Belgia) (1 x 1)

Pozostałe nie punktowane

Razem: 28 punktów**Suma punktów:****Za kategorię I: 388**

Za kategorię II:79

Za kategorię III:17

Za kategorię IV:31

Razem za wszystkie kategorie: 515 punktów

2. Ocena regionu z punktu widzenia turystyki kulturowej

Region posiada duży potencjał turystyczno-kulturowy. Jego koncentracja widoczna jest zwłaszcza w obszarach: turystyki obiektów militarnych i rekonstrukcji historycznej, turystyki obiektów i zabytków techniki, turystyki religijnej, turystyki muzealnej, turystyki kulturowo-przyrodniczej. W tych dziedzinach wyraźne są także efekty starań o stworzenie odpowiedniej oferty nowoczesnej turystyki (jak np. unowocześnianie ekspozycji poszczególnych muzeów i liczne wystawy czasowe, wprowadzenie elementów rekonstrukcji historycznych w obiektach militarnych, oznaczenie tras przyrodniczych i coraz lepsza dbałość o muzea przyrodnicze, szlaki, trasy przyrodnicze jak również parki). Obecne są także obiekty, mogące przyciągać zainteresowanych kilkoma innymi rodzajami turystyki kulturowej (np. turystyki studyjnej, turystyki regionalnej, wypraw tematycznych (np. sztuka i architektura baroku, historia przemysłu, artystyczna produkcja szkła, dzieje konfliktów religijnych), turystyki eventowej, turystyki etnicznej Czechów i Niemców). Istnienie dużych ośrodków turystyki zdrowotnej jest dodatkowym argumentem na rzecz rozwijania oferty turystyki kulturowej – dłuższy pobyt kuracjuszy w regionie sprzyja podejmowaniu krótkich wypraw o charakterze poznawczym lub kulturowym. Także duża ilość turystów rekreacyjnych, przyciąganych tu przez szlaki górskie, generuje dodatkowy potencjał dla tych ofert turystyki kulturowej, które kierują się ku turyście „kulturowo przyciąganemu”.

Słabością regionu w odniesieniu do turystyki kulturowej jest generalny brak lub bardzo słaba promocja złożonych produktów turystycznych (pakietów lokalnych, ofert wypraw objazdowych w regionie, wypraw tematycznych do lub na terenie regionu). Działający w regionie usługodawcy koncentrują się głównie na turystyce wyjazdowej dla jego mieszkańców. Inną słabością jest brak jednolitej, opartej na temacie wiodącym i wykorzystującej nowoczesne środki przekazu koncepcji turystycznej dla szeregu wartościowych i potencjalnie atrakcyjnych miejsc i obiektów. Pomimo znacznego potencjału w tej dziedzinie brak także wyraźnie identyfikowanych regionalnie tematycznych szlaków turystycznych o profilu historycznym lub kulturowym.

Zalecane byłoby rozwijanie i wspieranie inicjatyw w zakresie lepszego promowania istniejących lokalnych i regionalnych sezonowych eventów kulturowych a także tworzenia nowych eventów tego rodzaju – szczególnie w dziedzinie rekonstrukcji historycznych (w tym militarnych, technicznych lub religijnych). Stworzenie materialnego regionalnego szlaku turystyczno-kulturowego lub zespołu kilku szlaków tematycznych (także z wykorzystaniem mikroeventów w poszczególnych obiektach lub miejscowościach) jako nowoczesnych produktów może znacznie poprawić ofertę turystyczną i nadać regionowi jego indywidualną markę - zidentyfikować go w odniesieniu do kręgu odbiorców: krajowych i zagranicznych turoperatorów oraz indywidualnych turystów. Konieczne jest jednoczesne przygotowanie oferty pakietowej dla miasta Kłodzka oraz regionu, opartej na bazie istniejącej infrastruktury hotelowej i gastronomicznej, z włączeniem miejscowych usług transportowych. Może to znacznie wspomóc wysiłki promocji regionu jako destynacji turystyki tematycznej. Dla większego komfortu turystów istniejące już w regionie lokalne (miejskie) trasy turystyczne powinny zostać zmodyfikowane do postaci tras materialnych, przy czym należy położyć nacisk na zapewnienie dostępności turystycznej wszystkich ważniejszych obiektów (np. zabytkowe kościoły Kłodzka). Miejskie trasy podziemne Kłodzka, jak również inne trasy podziemne regionu mogą stać się dodatkowym magnesem turystycznym, jednak powinny być lepiej przygotowane do wymagań współczesnego turysty (jednoznaczna tematykacja, adekwatne i lepiej sformułowane opisy, zmodernizowana ekspozycja, wprowadzenie elementów multimedialnych). Region powinien dążyć do stworzenia znaczącego punktu nowoczesnego shoppingu (strefa, deptak, nowoczesne centrum zakupów) koniecznie z uwzględnieniem bardziej elitarniej oferty towarów a także jednoznacznie kojarzonych produktów regionalnych. Liczne obiekty gastronomiczne miasta i regionu powinny rozważyć przedłużenie wieczornych godzin pracy i wprowadzenie w znacznie większym zakresie kuchni tradycyjnej oraz regionalnej.

Bardziej szczegółowa ocena silnych i słabych stron miasta i regionu jest możliwa na podstawie analizy punktów przydzielonych w poszczególnych dziedzinach kategorii I oraz w pozostałych kategoriach.

3. Region kłodzki jako destynacja turystyki kulturowej

Turystyka obiektów militarnych.

Najważniejszym obiektem, przyciągającym turystów kulturowo-militarnych jest oczywiście twierdza kłodzka, imponujący przykład architektury fortyfikacyjnej XVIII wieku. Obok interesującej i obfitującej w dramatyczne wydarzenia historii dodatkowymi atutami tego obiektu jest jeden z najlepiej w Europie zachowanych systemów chodników minerskich, a także organizowane eventy żywej historii z udziałem działającej przy twierdzy grupy rekonstrukcji historycznej. Dobrze zachowany pomocniczy Fort na Owczej Górze, fragmenty zachowanych fortyfikacji miejskich (z bramami) i pruskich kompleksów koszarowych (których niektóre obiekty mogą z czasem zostać także wykorzystane turystycznie) dopełniają obrazu historycznego miasta fortecznego i garnizonowego. Ponadto w regionie znajdują się ruiny innych XVIII-wiecznych fortów (Forty Karola na Górze Ptak w Górach Stołowych, Fryderyka na Kamiennej Górze i parę mniejszych obiektów) oraz zachowane w znacznych fragmentach umocnienia miejskie innych miejscowości (zwłaszcza Bystrzycy Kłodzkiej). Dla turystów tej grupy interesująca może być także była kopalnia uranu w Kletnie, pracująca na potrzeby zbrojeniowe.

Turystyka religijna

Najcenniejszym obiektem i największą atrakcją nie tylko dla pielgrzymów, lecz także turystów zainteresowanych dziejami form kultu i pobożności jest oczywiście maryjna bazylika w Wambierzycach wraz z zespołem kalwaryjskim, obiekt typowy dla barokowej pobożności katolickich terytoriów Europy Środkowej. Obok niej świadectwami tego okresu są także liczne kolumny Trójcy Świętej i Marii (w tym monumentalne na rynku Kłodzkim, w Łądku Zdroju oraz w Bystrzycy). Kaplica Czaszek w Kudowie-Czermnej jest unikalnym w skali polskiej i jednym z nielicznych w Europie zabytków związanych z bazującym na wierzeniach religijnych typie budownictwa sakralnego – dziś stanowi jedną z głównych atrakcji dla pojawiających się i w Polsce wypraw tanatoturystycznych. Monumentalny kościół farny Wniebowzięcia NMP w Kłodzku z wyposażeniem autorstwa Michała Klahra, ciekawy i starannie odrestaurowany kościół i zespół klasztorny Franciszkanów w Kłodzku z imponującymi freskami refektarza górskie sanktuarium MB Śnieżnej w Międzygórzu, a także ciekawe świątynie w Dusznikach Zdroju, Bystrzycy, i Starym Wielisławiu dopełniają obrazu najważniejszych dla tego rodzaju turystyki obiektów Ziemi Kłodzkiej.

Turystyka obiektów i zabytków techniki

W tej dziedzinie region może poszczycić się kilkoma magnesami turystycznymi wysokiej klasy. Pierwszym między nimi jest zabytkowa Papiernia w Dusznikach Zdroju z Muzeum Papiernictwa, nowoczesnie zorganizowaną ekspozycją maszyn papierniczych i ofertą warsztatów produkcji papieru. Podziemna Trasa Turystyczna w dawnej kopalni w Nowej Rudzie i towarzyszące jej ekspozycje i oferty dodatkowe, a także wyrobisko kopalni uranu w Kletnie eksploatują watek górniczy historii przemysłu w regionie. Dostępne do zwiedzania z fachowym oprowadzaniem huty szkła „Violetta” w Stroniu Śląskim i „Barbara” w Polanicy Zdrój umożliwiają zapoznanie się z unikalną i mało w Polsce znaną gałęzią przemysłu, i to zarówno w odniesieniu do współczesnej, jak i tradycyjnych historycznych technologii produkcji, a także w wytwórczości artystycznej. Zabytkiem architektury i techniki średniowiecznej zarazem jest gotycki Most Św. Jana w Kłodzku, z kolei zabytkowy most kolejowy w Lewinie Kłodzkim oraz kilka kolejowych tras górskich (z Kłodzka w kierunku Międzylesia, Kudowy czy Nowej Rudy) z całym szeregiem dłuższych i krótszych tuneli same w sobie stanowią nie tylko atrakcje krajobrazowe, ale i pomniki XIX-wiecznej techniki. Z kolei z zabytkowymi produktami miejscowego przemysłu i rzemiosła można zapoznać się w Muzeum Ziemi Kłodzkiej (m.in. kolekcje wyrobów ze szkła, cyny i zabytkowych mebli), zaś z tradycyjnymi metodami wytwórczości rzemieślniczej na szlaku Ginących Zawodów w Kudowie-Czermnej.

Turystyka kulturowo-przyrodnicza

Na terenie regionu położony jest Park Narodowy Gór Stołowych z unikalnymi formami skalnymi, których wyznaczono szereg rezerwatów i poprowadzono ścieżki dydaktyczne. W ramach Parku funkcjonuje Muzeum Żaby eksponujące wątek wykorzystywania wizerunku tego płaza w sztukach użytkowych. Dobrze opisana i wzbogacona o tematyczną ekspozycję jest podziemna trasa dydaktyczna w Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie koło Stronia Śląskiego – największej polskiej jaskini udostępnionej turystycznie. Jako ciekawy obiekt krajobrazowy ale i dydaktyczny może służyć Arboretum w Łądku Zdroju. Ponadto miłośnicy zorganizowanej przez człowieka przyrody mogą zwiedzać parki zdrojowe w Polanicy, Łądku, Dusznikach i Kudowie Zdroju z historycznymi zakładami przyrodolecznictwa, w tym prawdopodobnie najstarszym na ziemiach polskich Zakładem „Jerzy” w Łądku Zdroju. W parkach krajobrazowych i rezerwach regionu znajdują się liczne ścieżki dydaktyczne, wśród nich do najciekawszych zalicza się torfowe Topielisko pod Zieleńcem. Atrakcją dla amatorów wypraw przyrodniczych będą gnieźdzące się w chodnikach minerskich Twierdzy Kłodzkiej Kłodzko liczne nietoperze (6 gatunków).

Turystyka Muzealna:

Muzeum Ziemi Kłodzkiej, znajdujące się w stolicy regionu, ma nie tylko najdłuższą wśród obiektów muzealnych metrykę, ale i najszerzy zakres ekspozycji. Obejmuje ona dokumenty i zabytki z historii regionu, grafiką, rzeźbę i malarstwo, ale także stale wystawy tematyczne

(w tym kolekcje wyrobów artystycznych ze szkła i cyny) oraz często organizowane i dobrze opracowane wystawy czasowe. Muzeum organizuje także corocznie imprezę „Noc w muzeum” z serią towarzyszących atrakcji. Ponadto ciekawe dla pasjonatów mogą być ekspozycje muzealne na terenie Twierdzy Kłodzkiej. Muzeum Papiernictwa w Dusznikach oraz Muzeum Filumenistyczne (historii ognia i narzędzi z nim związanych) w Bystrzycy Kłodzkiej stanowią znaczące wyspecjalizowane i unikalne w skali krajowej placówki muzealne, gromadzące eksponaty, prowadzące badania oraz warsztaty dla zwiedzających w ramach swojego zakresu tematycznego. Spektrum placówek muzealnych dopełniają także wyspecjalizowane: Muzeum Żaby w Kudowie Zdroju, skansen Pogórza Sudeckiego w Kudowie-Pstrążnej a także Muzeum Zabawek w Kudowie Zdroju.

Wyprawy tematyczne:

Dzieje i współczesność Ziemi Kłodzkiej mogą stanowić uzasadnienie dla włączenia jej do listy celów dla objazdowych wycieczek tematycznych. I tak region mógłby znaleźć się na trasie wycieczek eksploatujących następujące wątki: „Historia konfliktów religijnych” (cele w regionie: Kłodzko z tematem reformacji i kontrreformacji oraz „męczennika spowiedzi” ks. Faulhabera (+1757), Stary Wielisław z mauzoleum śląskiego Piasta, księcia Jana Ziębickiego, poległego w bitwie z husytami w 1428 roku), „Historyczne formy pobożności i kultu” (cele: Wambierzyce, Czerwna, barokowe kolumny o sakralnej tematyce w Kłodzku lub innych miejscowościach), „Dzieje przyrodolecznictwa” (cele: Łądek Zdrój, Polanica, inne),

„Dzieje i współczesność hutnictwa” (tutejsze huty szkła), „Sakralne monumenty baroku” (Wambierzyce) i wiele innych.

Turystyka etniczna Czechów: Region kłodzki jest bogaty w miejsca związane z kulturą czeską i jej materialne zabytki. Ważne dla naszych południowych sąsiadów są: Kłodzko (Most Św. Jana, kościół farny z grobem Arnosta z Pardubic), Wambierzyce (miejsce masowych pielgrzymek, opisane w powieści „Babicka” przez znaną pisarkę Bożenę Nemcową), Łądek Zdrój (książę ziębicki Jerzy, historyczny założyciel kurortu był Czechem i wnukiem króla Jerzego z Podiebrad), Duszniki Zdrój (wiele pokoleń miejscowa papiernia należała do czeskiego rodu Hellerów, autorem obrazu w ołtarzu kościoła św. Piotra i Pawła jest znany czeski malarz Peter Bradl), Stary Wielisław (zwycięska dla husytów bitwa z 1428), zamek Karpień (dawna fortyfikacja czeska dla ochrony granicy, potem baza wypadowa rycerzy-rozbójników), Kudowa Zdrój (niegdyś założona w ramach dóbr Czerwna przez czeskich baronów Stubenberg), Czerwna (Pomnik Trzech Kultur w Czerwniej (czeskiej, niemieckiej i polskiej), przypominający o historii tej ziemi, Kaplica Czaszek (jej założyciel, ks. Tomaszek, był Czechem).

Konsultacja: Jan Polak, Praha

Turystyka etniczna Niemców. Obok miejscowości, z których pochodzą oni sami lub ich rodziny, niemieccy turyści mogą być zainteresowani tymi miejscami i obiektami, które związane są z ważnymi postaciami lub wydarzeniami ich historii i kultury. Są to w pierwszym rzędzie Kłodzko (Twierdza Kłodzka, Muzeum Ziemi Kłodzkiej, postacie: Fryderyk II Pruski, Karl von Holtei, Friedrich von Goetzen), Łądek Zdrój (kurort, Fryderyk II, Fryderyk Wilhelm III, Feliks Mendelssohn-Bartholdy), Duszniki Zdrój (Karl von Holtei), Nowa Ruda (Josef Wittig, pisarz, teolog, regionalista), Działalność Bergverein der Grafschaft Glatz (Kłodzko, Duszniki, inne miejscowości).

Konsultacja: Klaudia Lutosławska, Kłodzko